

Министерство на околната среда и водите

Вх. № 26-00-1286

София 29.06. 2021 г.

До:

Национална служба за защита на природата, адрес: гр.

София 1000, бул. „Княгиня М. Луиза“ №22,

Национален съвет по биологично разнообразие, e-mail:

rgalitionova@moev.government.bg

Министерство на околната среда и водите, адрес: гр.

София 1000, бул. „Княгиня М. Луиза“ №22, e-

mail: edno_gishe@moev.government.bg

СТАНОВИЩЕ

от

доц. д-р Лидия Сакелариева

преподавател по „Екология“, „Зоология“, „Биоразнообразие на България“, „Биология“ и др. учебни курсове в Югозападен университет "Неофит Рилски", Природо-математически факултет, Катедра „География, екология и опазване на околната среда“, e-mail:

sakelarieva.lidia@swu.bg, sakelarieva.lidia@abv.bg

Относно: „План за действие за опазване на европейския лалугер (*Spermophilus citellus*) в България (2021 – 2030 г.)“, постъпил за разглеждане в Националния съвет по биологично разнообразие (НСБР)

Уважаеми г-н Министър на околната среда и водите,

Уважаема г-жо Председател на Националния съвет по биологично разнообразие,

Европейският лалугер (*Spermophilus citellus*) е световно застрашен вид бозайник, включен през 2020 г. с категория застрашен „Endangered – EN“ в червения списък на застрашените от изчезване животни на Международния съюз за защита на природата (IUCN) (Negyeli, 2020). Местообитанията на вида са приоритетни за опазване в Европейската екологична мрежа Natura 2000. Лалугерът е включен в Приложение №2 на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР), което е основание местообитанията му да са ключови при изграждането и обявяването на Защитени зони в националната екологична мрежа Natura 2000.

На фона на този висок консервационен статус смятам, че разглеждането и приемането на подобен план за действие за опазване на европейския лалугер е много навременно.

Направените анализи в плана за действие, изведените изводи и основаните на тях мерки за опазване са адекватни и отговарят на фактическото състояние на популациите на лалугера в България.

Моите наблюдения се базират на тригодишен мониторинг (2017-2019 г.) на уникалната популация на лалугера у нас – тази в околностите на връх Белмекен и едноименния язовир в Национален парк „Рила“. Т. нар. „Белмекенска популация“ обитава най-голяма площ в националния парк, която се намира около р. Крива река (днес яз. „Белмекен“), склоновете на връх Белмекен и околните върхове. Белмекенската популация е най-изолираната у нас, намира се на повече от 19 км от съседни колонии и с денивелация от около 1.7 км от тях. Към момента има сериозни аргументи, които дават основание да се изкаже хипотезата, че тази популация е отделен подвид, описан като *Spermophilus citellus martinovi* (Peshev, 1955) с уникален кариотип (Belcheva, Peshev, 1985; Пешев 1987; Chassovnikarova *et al.*, 2015).

В периода 2017-2019 г. беше проведен мониторинг от студенти в катедра „География, екология и опазване на околната среда“, съвместно с експерти от Дирекцията на НП Рила по методиката и заложените трансекти в Националната система за мониторинг на състоянието на биологичното разнообразие (НСМСБР). Изследването показва, че има намаляване на броя на лалугеровите дупки и на наблюдаваните индивиди в района на яз. Белмекен, което е пряко отражение на влиянието на някои фактори, най-вече на ниската интензивност на косене и паша. Нашите изследвания недвусмислено потвърдиха наблюденията и заключенията на Кошев (2015) в предложения за разглеждане Национален план за действие за вида (стр. 633-666). Резултатите от проведения мониторинг бяха публикувани в реномирано полско списание (Mitrevichin, E., Sakelarieva, L. 2020: Contribution to the study of the European ground squirrel's population (*Spermophilus citellus* Linnaeus, 1766) in Rila National Park, Bulgaria. *Studia Ecologiae et Bioethicae* - <https://doi.org/10.21697/seb.2020.18.4.07>).

Планът за действие за опазване на европейския лалугер, разработен на базата на задълбочен анализ, изяснява съвременното състояние на лалугера в България. Констатира се драстично намаляване на разпространението, а също така и на относителната численост на популациите на лалугера, което беше потвърдено и от нашите изследвания в района на аз. Белмекен, НП „Рила“.

Правилно са анализирани основните заплахи за вида, като най-значима се явява промяната на начина на земеползване и изораването на трайно затревените площи. Предложените консервационни мерки са адекватни и навременни и се очаква да доведат до подобряване на състоянието на популациите на лалугера.

Подкрепям предложения мултидисциплинарен подход към лалугера като ключов вид в екосистемите, чието опазване ще доведе до опазване и на други видове бозайници, птици, дори земноводни и влечуги. По отношение на количеството на заложените средства, смятам, че те са недостатъчни и може да се обсъди тяхното увеличаване. Това е и единствената ми бележка към представения план за действие.

В заключение мога да кажа, че подкрепям предложения за разглеждане „План за действие за опазване на европейския лалугер (*Spermophilus citellus*) в България 2021-2030 г.“. Искрено се надявам, уважаемите членове на Националния съвет по биологично разнообразие, да разгледат и приемат този важен стратегически документ.

гр. Благоевград

28.06.2021 г.

С уважение:

(доц. д-р Лидия Сакелариева)